

Δημιουργική Ευρώπη:

Πορεία προς το πρόγραμμα επόμενης γενιάς

Σύνοψη

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι ένα μοναδικό πρόγραμμα στην Ευρώπη, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας. Είναι το κύριο πρόγραμμα που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων πολιτιστικής πολιτικής της ΕΕ. Το πρόγραμμα προσανατολίζεται προς τις σωστές προτεραιότητες, αλλά ο περιορισμένος προϋπολογισμός του θέτει φραγμούς στην επίτευξη σημαντικού αντίκτυπου. Η έκθεση παρέχει συστάσεις για ένα πιο φιλόδοξο μελλοντικό πρόγραμμα, το οποίο θα αντικατοπτρίζει τον πλούτο της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολυμορφίας.

Οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες έχουν καταστεί ένας από τους κύριους παράγοντες κοινωνικής αλλαγής. Οι επενδύσεις και οι εργαζόμενοι στον τομέα του πολιτισμού επηρεάζουν την ελκυστικότητα διάφορων τόπων (πόλεων), την οικονομική ανάπτυξη, το πνεύμα και το ηθικό των πολιτών, αλλά και την κοινωνική συνοχή, την επιχειρηματικότητα και την ευημερία. Οι κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλουν εξίσου σημαντικά στην οικονομία, με περισσότερες από 12 εκατομμύρια θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης (7,5 % του εργατικού δυναμικού της ΕΕ) και με 509 δισεκατομμύρια EUR προστιθέμενης αξίας στο ΑΕγχΠ της ΕΕ.¹

Οι πολυδιάστατες επιδράσεις του πολιτισμού στην ευρωπαϊκή κοινωνία και οικονομία αναγνωρίζονται ολοένα ευρύτερα στα έγγραφα πολιτικής της ΕΕ. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο Νέο Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τον Πολιτισμό και το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι το κύριο μέσο της ΕΕ για την επίτευξη των εν λόγω φιλόδοξων στόχων. Το έγγραφο τούτο έχει σκοπό να παράσχει μια ανάλυση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη», συμπεριλαμβανομένων των στόχων, της δομής του, πτυχών που σχετίζονται με τη λήψη αποφάσεων, καθώς και του αντίκτυπου της εφαρμογής του.

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» έχει εντοπίσει ορθά τους στόχους και τα μέσα πολιτικής στις διάφορες αλυσίδες αξίας, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας και να τους βοηθήσει να επωφεληθούν

¹ Christian Ehler, Luigi Morgano, Έκθεση πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με μια συνεκτική πολιτική της ΕΕ για τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, 2016. 2016/2072(INI).

περισσότερο από την ενιαία αγορά. Οι δράσεις του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» οι οποίες στηρίζουν τη διάδοση ευρωπαϊκών έργων και τη διεύρυνση του κοινού στον πολιτιστικό και στον οπτικοακουστικό τομέα συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ωστόσο, η ΕΕ δεν έχει ακόμη αξιοποιήσει στο έπακρο τους εξαιρετικούς πολιτιστικούς πόρους που διαθέτει. Η «Δημιουργική Ευρώπη» εξακολουθεί να είναι ένα μικρό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο προϋπολογισμός του είναι υπερβολικά πενιχρός, εάν ληφθούν υπόψη η σημασία και η συμβολή των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας στην οικονομία και στην κοινωνία της ΕΕ. Οι απαιτήσεις από έναν προϋπολογισμό ύψους 1,46 δισεκατομμυρίων EUR (για διάστημα 7 ετών), οι δράσεις του οποίου θα είναι διάσπαρτες σε 27 χώρες λόγω γεωγραφικής ισορροπίας, είναι υπερβολικές.

Οι κύριες διαπιστώσεις μας είναι οι εξής:

- Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι ένα δημοφιλές πρόγραμμα, εάν ληφθεί υπόψη ο όγκος των αιτήσεων και το πολύ χαμηλό ποσοστό επιτυχίας (ιδίως για το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός»). Αυτό υποδεικνύει τη διακαή επιθυμία των καλλιτεχνών και των εργαζομένων στον τομέα του πολιτισμού να επικοινωνήσουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να μετατρέψουν την ενιαία αγορά σε χώρο δημιουργικής έκφρασης όπου η φαντασία και οι πολιτιστικές ανταλλαγές αποτελούν αντικείμενο σεβασμού.
- Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» προσπαθεί να υπερβεί τη δυσκολία των πολιτιστικών φορέων να επωφεληθούν από την ενιαία αγορά κατά τη δραστηριοποίησή τους σε διαφορετικές γλωσσικές και πολιτιστικές αγορές.
- Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι εξαιρετικό όσον αφορά τη δικτύωση στους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, και ιδίως των επαγγελματιών του οπτικοακουστικού τομέα, και βοηθά στην κατανόηση της ευρωπαϊκής πρόκλησης.
- Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» φιλοδοξεί να αναπτύξει διεθνή στρατηγική, αλλά δεν έχει ακόμα στη διάθεσή του τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους που απαιτούνται για την υλοποίηση αυτής της φιλοδοξίας.

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» θα πρέπει να προσαρμοστεί σε νέες πραγματικότητες που συνδέονται με:

- Αλλαγές στα πρότυπα πολιτιστικής κατανάλωσης (ιδίως μεταξύ των νέων).
- Τον ρόλο που αναλαμβάνουν οι δήμοι και οι τοπικές αρχές για τη στήριξη των πολιτιστικών επενδύσεων στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
- Τον ρόλο που αναλαμβάνουν οι κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργικότητας στην ανάπτυξη νέων μορφών εργασιακών πρακτικών (πιο συνεργατικών, διατομεακών και σε επίπεδο κοινότητας).
- Την ισχύ των ψηφιακών πλατφορμών (Netflix, Google, Amazon, Tencent, Apple, Facebook), η οποία θα επηρεάσει τα επιχειρηματικά μοντέλα, τη χρηματοδότηση και τη διανομή του «περιεχομένου».
- Την προθυμία και το ενδιαφέρον τρίτων χωρών να συνεργαστούν με τους ευρωπαϊκούς κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας στο πλαίσιο εμπορικών, διπλωματικών και πολιτιστικών ανταλλαγών.

Η συζήτηση σχετικά με το μελλοντικό πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» αποτελεί μια ευκαιρία να εμπλουτιστεί το ευρωπαϊκό σχέδιο με εναλλακτικές αξίες και στόχους, τόσο με

στατιστικούς όσο και με παραγωγικούς σκοπούς. Η τέχνη και ο πολιτισμός έχουν ζωτική συμβολή στην επίτευξη στόχων που συνδυάζουν τη δημιουργία πλούτου με τη βιωσιμότητα και υπερβαίνουν τους αμιγώς οικονομικούς ή χρηστικούς περιορισμούς.

Έχουμε εισέλθει σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από τεράστιες οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις. Η ανάπτυξη μιας πραγματικά φιλόδοξης πολιτικής για τη δημιουργικότητα η οποία θα συνδέει την τέχνη και τον πολιτισμό μπορεί να μας βοηθήσει να αντιμετωπίσουμε πολλές από αυτές.

Οι υφιστάμενοι μηχανισμοί στήριξης πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να ευνοούν βιώσιμα και συνεργατικά αποτελέσματα, όπως τον πειραματισμό και τις διεπιστημονικές δραστηριότητες που συνδυάζουν τεχνολογικές, καλλιτεχνικές και επιχειρηματικές δεξιότητες. Για τον λόγο αυτό, θα θέλαμε να διατυπώσουμε συστάσεις με σκοπό ένα φιλόδοξο μέλλον για το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» και να εξοπλίσουμε το πρόγραμμα με επαρκείς πόρους και μέσα για την επίτευξη των στόχων του:

Στόχος	Συστάσεις πολιτικής
<p>Ένα φιλόδοξο και προβεβλημένο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» για την περίοδο 2021-2027, σύμφωνα με την έκκληση 70 οργανώσεων από τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας.² - Ανάπτυξη συνεργειών με άλλα προγράμματα της ΕΕ (διαρθρωτικά ταμεία, COSME, ανάπτυξης και συνεργασίας, κοινωνικά, εκπαιδευτικά) ώστε να διασφαλιστεί ότι το πολιτιστικό θεματολόγιο ενσωματώνεται σε άλλους τομείς πολιτικής, όχι μόνο από την άποψη των προτεραιοτήτων, αλλά και όσον αφορά τη δέσμευση χρηματοδοτικών κονδυλίων. - Βελτίωση του συντονισμού ή επανεξέταση της διαχείρισης του προγράμματος από δύο διαφορετικές ΓΔ (EAC και CNECT). Είναι σημαντικό να προβληθεί περισσότερο η πολιτιστική πολιτική σε όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ώστε να αποφευχθεί η περιθωριοποίηση στη δομή της ΕΕ. - Ενίσχυση της προβολής του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» με δημιουργία συμβουλευτικής επιτροπής στην οποία θα συγκαταλέγονται επιφανείς προσωπικότητες από τον κόσμο της τέχνης, πολιτιστικά ιδρύματα, μεγαλοεπενδυτές και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της δημιουργικότητας. - Η εξέλιξη του προγράμματος μεταξύ του 2014 και του 2018 είναι θετική και καλά προσαρμοσμένη στις νέες ανάγκες του κλάδου. Το μελλοντικό πρόγραμμα θα πρέπει να προσπαθήσει να επιτύχει

² Ανοικτή επιστολή προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. *Boosting the EU culture budget – A call from Europe's cultural & creative sectors* (Ενίσχυση του προϋπολογισμού της ΕΕ για τον πολιτισμό – Έκκληση από τους ευρωπαϊκούς κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας). Βρυξέλλες, 9 Απριλίου 2018. http://impalamusic.org/sites/default/files/pictures/attachedfiles/Boosting%20the%20EU%20culture%20budget%20-%20A%20call%20from%20Europe%27s%20cultural%20%26%20creative%20sectors_0.pdf

	<p>ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και δημοκρατικών συζητήσεων σχετικά με τις νέες πολιτικές προτεραιότητες.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ο μελλοντικός κανονισμός για το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» θα πρέπει να παρέχει σαφές νομικό πλαίσιο για την επίτευξη της ισορροπίας αυτής και ιδίως να προβλέπει πού θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την προσαρμογή του προγράμματος στις νέες πολιτικές προτεραιότητες.
<p>Σταδιακή αύξηση της κλίμακας και χώρος για πειραματισμούς</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Στήριξη πρωτοβουλιών μεγάλης κλίμακας που έχουν στόχο την προώθηση διατομεακών συνεργασιών με σκοπό την καινοτομία (τεχνολογική, κοινωνική και οικονομική καινοτομία). - Ενθάρρυνση της επισήμανσης («Με τη στήριξη του προγράμματος "Δημιουργική Ευρώπη"») των «καλύτερων» πρωτοβουλιών με σκοπό τη συμβολή στη βιωσιμότητά τους (ανεξαρτήτως του αν λαμβάνουν πρόσθετη χρηματοδότηση). - Προσέλκυση μεγάλων ιδιωτικών χορηγών ώστε να επενδύσουν στο σήμα «Δημιουργική Ευρώπη» και ιδίως στα βραβεία της ΕΕ, προκειμένου να αποκτήσουν διεθνή διάσταση. - Στήριξη πρωτοβουλιών από εθνικούς δημόσιους φορείς ή πολιτιστικά ιδρύματα που συνεργάζονται σε δημοφιλείς πανευρωπαϊκές εκδηλώσεις ή προγράμματα μεγάλης κλίμακας (για παράδειγμα, δημιουργία από τα εθνικά κέντρα κινηματογράφου δικτυακής πύλης βίντεο κατά παραγγελία με θέμα τον κινηματογράφο και στόχο την εξοικείωση με τα οπτικοακουστικά μέσα).
<p>Ενίσχυση της διεθνούς διάστασης του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Επαναφορά μιας σαφούς διεθνούς συνιστώσας στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (ανάλογης με το πρόγραμμα «MEDIA Mundus»). - Συμμετοχή εκπροσώπων των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας σε εμπορικές αποστολές (πρωτόκολλο πολιτιστικής συνεργασίας ΕΕ-Νότιας Κορέας) με επικεφαλής μονάδες του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» στις ΓΔ ΕΑC και CNECT. - Διασφάλιση ότι τα προγράμματα τεχνικής βοήθειας για τις γειτονικές χώρες, ιδίως για τα Βαλκάνια, περιλαμβάνουν την πολιτιστική διάσταση, σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (ή διοχέτευση της χρηματοδότησης των προγραμμάτων αυτών μέσω του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη»). - Υποστήριξη της δημιουργίας μιας επιχειρησιακής ομάδας εμπειρογνομώνων σε θέματα πολιτισμού για την παροχή συμβουλών σχετικά με πολιτιστικές πολιτικές σε τρίτες χώρες.
<p>Καλύτερη μέτρηση του κοινωνικού και πολιτιστικού αντίκτυπου του</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία πολιτιστικού παρατηρητηρίου αρμόδιου για τη συλλογή δεδομένων που λείπουν από τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες και τη EUROSTAT για καλύτερη μέτρηση της

<p>προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη»</p>	<p>οικονομικής, εμπορικής και κοινωνικής συμβολής των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία ενός σαφούς συνόλου δεικτών για τη μέτρηση του αντίκτυπου των πολιτικών για την πολιτιστική πολυμορφία, την κατάρτιση και τη διεύρυνση του κοινού.
<p>Ενίσχυση του αντίκτυπου του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» στην κοινωνική καινοτομία</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ενθάρρυνση και στήριξη δικτύων φορέων κοινωνικής καινοτομίας, επιβράβευση της σύνδεσης με πολιτιστικά δίκτυα, οργανώσεις και επαγγελματίες, ιδίως όταν αυτά έχουν ως αντικείμενο τα βασικά θέματα του κοινωνικού θεματολογίου: τους νέους, τις δεξιότητες, τη μετανάστευση, τους ηλικιωμένους κ.λπ. - Χορηγία βραβείου για την κοινωνική δημιουργικότητα, με σκοπό την υπογράμμιση και την προώθηση ορθών πρακτικών. - Δημιουργία ενός «σώματος δημιουργικότητας», δηλαδή μιας διεθνικής βάσης δεδομένων με δημιουργούς που διαθέτουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες για να εργαστούν σε συγκεκριμένους τομείς της κοινωνικής καινοτομίας.

Περισσότερες πληροφορίες

Το παρόν έγγραφο είναι διαθέσιμο σε περίληψη στο διαδίκτυο με δυνατότητα λήψης του πλήρους κειμένου από τη διεύθυνση: <http://bit.ly/2JD2y60>

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έρευνα του Θεματικού Τμήματος για την Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας (CULT): <https://research4committees.blog/cult/>

Δήλωση αποποίησης ευθύνης και δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των συντακτών και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή και η μετάφραση για μη εμπορικούς σκοπούς υπό την προϋπόθεση ότι γίνεται μνεία της πηγής και ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ενημερωθεί και του έχει αποσταλεί αντίγραφο. © Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018.

Υπεύθυνη έρευνας: Katarzyna ISKRA Βοηθός έκδοσης: Lyna PÅRT

Επικοινωνία: Poldep-cohesion@ep.europa.eu

Το παρόν έγγραφο είναι διαθέσιμο στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση: www.europarl.europa.eu/supporting-analyses

IP/B/CULT/IC/2017-084

Έντυπο ISBN 978-92-846-3113-1 | doi:10.2861/079399 | QA-01-18-620-EN-C
PDF ISBN 978-92-846-3114-8 | doi:10.2861/709669 | QA-01-18-620-EN-N